basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL V1

NOVEMBER 2018

NASIENRIGLYNE

MPUMALANGA

PUNTE: 120

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 21 bladsye.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A: LEESBEGRIP

NASIEN VAN DIE LEESBEGRIP

1. Spel- en taalfoute in antwoorde word nie gepenaliseer nie omdat die fokus op begrip is. (Foute moet steeds aangedui word.) Waar die foute die betekenis van die woord(e) verander, word dit wel gepenaliseer.

2. Indien die kandidaat woorde uit 'n ander taal gebruik as die taal wat geassesseer word, word die vreemde woorde geïgnoreer. Indien die antwoord sonder die vreemde woorde sinvol is, word die kandidaat nie gepenaliseer nie. Indien die vreemde woord in die antwoord vereis word, word dit aanvaar.

3. Vir **oop vrae** word geen punte toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/ EK STEM NIE SAAM NIE. Die rede/motivering/bewys moet oorweeg word.

4. Vir WAAR/ONWAAR- of FEIT/MENING/LUG JOU MENING-vrae word geen punte toegeken nie. Net die rede/motivering/aanhaling word bepunt.

5. Waar een-woord-antwoorde gevra word en die kandidaat 'n volsin gee, is dit korrek, **mits** die korrekte woord onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.

6. Wanneer twee of drie feite/punte vereis word en die kandidaat gee 'n hele reeks, word **slegs** die eerste twee of drie feite/punte nagesien.

7. Aanvaar dialektiese variasies.

8. Aanvaar die letter en/of die korrekte antwoord wat uitgeskryf is by 'n **meervoudigekeuse-vraag**.

VRAAG 1

TEKS A: KOERANTARTIKEL

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.1	• Phahameng in Theunissen • Phahameng • Theunissen *(Enige EEN)*	1
1.2	• Hy is 45 jaar oud. • Hy is nie 'n seun nie. • Hy is 'n grootmens/volwassene/(volwasse) man/oud. • Hy is 'n pa./Hy is getroud./Hy het al 'n vrou/ Hy het kinders. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.3	• C • baie mense wens hulle het sulke karre gehad. • C baie mense wens hulle het sulke karre gehad. *(Enige EEN)*	1
1.4	• Uit die ongeluk ✓het daar vir Seun iets goeds gekom.✓ • Die ongeluk✓ het gemaak dat hy uiteindelik sy talent om karre te maak, uitgevind het.✓ *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* *(Die kandidaat moet die "geluk" omskryf vir een punt en dan die ongeluk noem of sê wat die ongeluk was.)*	2
1.5	(Toyota) Hilux✓ Ford✓	2
1.6	• Seun se seuns (Sabatha, Sello en Lebohang) help hom (om die raamwerk te bou). • Seun se vrou (Elisa Lebona) help hom (met die die verfwerk). • Almal in Seun se gesin/familie help hom. • Dit is 'n familiebesigheid. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.7	Hy tel dit op/gebruik rommel. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.8	Gereedskap: • Seun het nie die regte gereedskap gehad nie. • Seun het nie sy eie sweismasjien gehad nie. • Seun het net 'n tang gehad om sy draadkarre te maak. • Seun het gesukkel om net met 'n tang sy draadkarre aan mekaar te sit. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* EN Afsetgebied – geen/onveilig • Seun het nie 'n veilige plek gehad waar hy sy handewerk vir die publiek kon wys nie. • Seun het nie 'n veilige plek gehad waar hy sy handewerk kon verkoop nie. • Seun kon nie sy handewerk behoorlik bemark (wys en verkoop) nie. • Dit was onveilig om sy handewerk langs die pad te vertoon/ verkoop. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1 1
1.9	• Diewe/Misdadigers. • Iemand kon hom langs die pad aanval. • Sy geld of handewerk kon afgevat/gesteel word. • Roekelose bestuurders (kon hom raakgery het). *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.10	• A • ... goeie dinge vir ander mense doen. • A ... goeie dinge vir ander mense doen. *(Enige EEN)*	1
1.11.1	• B • ... het die draadkar wat hy by Seun gekoop het, op sosiale media gewys. • B ... het die draadkar wat hy by Seun gekoop het, op sosiale media gewys. *(Enige EEN)*	1
1.11.2	• A • ... het Seun se probleem met gereedskap raakgesien. • A ... het Seun se probleem met gereedskap raakgesien. *(Enige EEN)*	1
1.11.3	• C • ... het vir Seun met vervoer gehelp. • C ... het vir Seun met vervoer gehelp. *(Enige EEN)*	1

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.11.4	• E • ... het vir Seun gehelp om sy draadkarre by die skou uit te stal. • E ... het vir Seun gehelp om sy draadkarre by die skou uit te stal. *(Enige EEN)*	1
1.12.	• Dit het van Seun 'n goeie sakeman gemaak/Hy het sy eie bankrekening gehad. Dit het hom die geleentheid gegee om sy handewerk ... • te wys/bemark.✓ • te verkoop/landwyd af te lewer.✓ *(Of soortgelyk aan bogenoemde)* *Vir hierdie eksamen geld die volgende:* *Indien die kandidaat die antwoord in kolpunte gee, ignoreer kolpunte en sien die eerste twee korrekte antwoorde na, ongeag of die antwoorde in eerste/tweede sin staan.)*	2
1.13.1	Party mense sal dink Seun is reg, want ... • dis die gereedskapstuk wat vir hom geld inbring. • as daardie masjien breek, sit hy weer met dieselfde probleem as voorheen. • as hy die masjien uitleen, staan sy werk stil. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.13.2	Party mense sal dink Seun is verkeerd, want ... • hy vergeet dat hy iemand anders se sweismasjien moes leen. • hy moet die goeie dinge wat ander vir hom gedoen het, met ander deel. • 'n mens behoort ander mense te help. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.14	(Toyota) Hilux	1
1.15	• Jy moet planne maak om jou situasie te verbeter. • Jy moet positief bly/iets doen. • Jy moet die beste van 'n slegte situasie maak. • Jy moet met jou talente woeker. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
1.16	• Facebook het tot Seun se sukses bygedra. • As dit nie vir Facebook was nie, het minder mense van Seun geweet./Facebook het vir Seun bekend/beroemd gemaak. • Facebook het vir Seun onder die aandag van sy weldoener(s) gebring. • Facebook het gehelp met die bemarking van Seun se handewerk. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

TEKS B: VISUELE TEKS

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.17	suid	1
1.18	(In) Kaapstad	1
1.19	Pretoria	1
1.20	bewolk	1
1.21	• D • ... mense te help om hulle aktiwiteite en kleredrag te beplan. • D ... mense te help om hulle aktiwiteite en kleredrag te beplan. *(Enige EEN)*	1
1.22	• Die wind gaan (40 km/h) waai. • Dit gaan (gedeeltelik) bewolk wees./Die son gaan nie skyn nie. • Dit gaan nie baie warm wees nie/net 22 grade. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
	TOTAAL AFDELING A:	**30**

AFDELING B: OPSOMMING

NASIEN VAN DIE OPSOMMING

Nasien van die opsomming word gebaseer op die insluiting van die relevante feite soos deur die teks voorgeskryf.

Die opsomming word soos volg nagesien:

- **Puntetoekenning:**
  - 7 punte vir 7 feite (1 punt vir elke feit)
  - 3 punte vir taal
  - Puntetotaal: 10

- **Verspreiding van taalpunte wanneer die kandidaat nie woordeliks aangehaal het nie:** (Indien die kandidaat nie woordeliks aanhaal nie, moet die feit nog sin maak om die punt te verdien.)
  - 1–3 feite korrek: ken 1 punt toe
  - 4–5 feite korrek: ken 2 punte toe
  - 6–7 feite korrek: ken 3 punte toe

- **Verspreiding van taalpunte wanneer die kandidaat woordeliks aangehaal het:** (Direkte aanhaling: 'n sin/deel van 'n sin woord-vir- woord volgens vraestel.)
  - 6-7 direkte aanhalings: ken geen taalpunte toe nie
  - 1-5 direkte aanhalings: ken 1 punt vir taal toe

LET WEL:

- **Tel van woorde:**
  - Nasieners moet die getal woorde wat gebruik is, tel.
  - Geen punte word afgetrek as die kandidaat nie die getal woorde aangedui het nie of as die getal woorde wat gebruik is, verkeerd aangedui is.
  - Indien die kandidaat die vereiste getal woorde (60) oorskry, lees tot aan die einde van daardie sin en ignoreer die res van die opsomming.
  - Korter opsommings wat die vereiste feite bevat, mag nie gepenaliseer word nie.

VRAAG 2: WEES VEILIG WANNEER DAAR DONDERWEER IS

	TEKS	VERWAGTE ANTWOORD
	BINNE-IN DIE HUIS	
1.	Onthou, dan moet jy dadelik uit die stort of bad klim.	• Moenie bad of stort (terwyl daar donderweer is) nie. • Klim dadelik uit die bad of stort.
2.	Dit is verkeerd om voor 'n venster met oop gordyne te staan as dit buite blits en daar donderweer is.	• Moenie voor 'n oop venster staan nie. • Bly weg van 'n oop venster. • Maak die gordyne toe.
3.	As dit buite blits en die weer dreun, moet jy nie besluit om iemand op jou landlyn te bel nie.	• Moenie bel as die weer swaar is nie. • Dis gevaarlik om met 'n landlyn te bel (as die weer swaar is).
4.	As die weer begin dreun, moet jy glad nie aan muur- of kragproppe raak nie.	• Moenie met muurproppe/kragproppe werk (as daar donderweer is) nie. • Bly weg van muurproppe/kragproppe.
	BUITE DIE HUIS	
5.	Dis waarom jy nooit onder 'n boom moet staan as daar weerlig is nie.	• Moenie onder 'n boom gaan staan (as daar weerlig is) nie. • Bly weg van bome (as die weerlig slaan).
6.	Jy is veilig, solank jy net nie aan enige metaal binne-in die voertuig raak nie.	• Moenie aan metaal in 'n voertuig raak (as daar weerlig is) nie.
7.	As jy en jou maats buite saam is en die weerlig slaan, moet julle ver van mekaar af staan.	• Moenie naby ander mense staan as die weerlig slaan nie. • Sprei uit as jy saam met 'n paar vriende buite is (en die weer swaar is).
	GETAL WOORDE = 202 WOORDE (± 200 WOORDE – Disjunktief)	**GETAL WOORDE = 49 WOORDE (50 – 60/65 MAKSIMUM)**
		TOTAAL AFDELING B: 10

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

NASIEN VAN TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

1. Spelling:

   - Eenwoord-antwoorde moet korrek gespel word.
   - By volsin-antwoorde word **verkeerde spelling** slegs gepenaliseer indien die fout in die taalstruktuur is wat getoets word.
   - Waar afkortings getoets word, moet die leestekens korrek wees.

2. Sinstrukture moet **taalkundig** korrek wees en in volsinne aangebied word volgens die instruksies.

3. Aanvaar die letter EN/OF die korrekte antwoord wat volledig uitgeskryf is, by 'n meerkeusevraag.

VRAAG 3: ADVERTENSIE

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
3.1	gelukkig	1
3.2	• C • Kom vier dit. • C Kom vier dit. *(Enige EEN)*	1
3.3	Het jy daarvan gedroom? *(Vraagteken moet daar wees om die punt te verdien)*	1
3.4	nuutste	1
3.5	joune	1
3.6	**v**riende *(Spelling word getoets, variasies aanvaarbaar)*	1
3.7	piepklein	1
3.8	(Figuurlik). Dit beteken om te onthou wat jy hoor. *(Die korrekte verduideliking verdien die punt)*	1
3.9	gratis/kosteloos/pasella/mahala	1
3.10	vrolik**e**	1
	TOTAAL:	**10**

VRAAG 4: SPOTPRENT

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
4.1	ontevrede	1
4.2	rustig	1
4.3.1	sarkasme	1
4.3.2	stereotipering	1
4.4	in	1
4.5	oorfone	1
4.6	Hulle dink hulle **ken** hulle werk.	1
4.7	Die wurm sê dat hulle net wil speel.	1
4.8	slaag/deurkom	1
4.9	• C • die matriekeksamen • C die matriekeksamen *(Enige EEN)*	1
	TOTAAL:	**10**

VRAAG 5.1: LEESTEKS

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.1.1	• 'n Treinongeluk het vroeg in 2018 naby Kroonstad plaas-gevind. • Vroeg in 2018 het 'n treinongeluk naby Kroonstad plaas-gevind. *(Enige EEN)*	1
5.1.2	• Evert en Mokoni het baie mense na veiligheid gehelp, **al** is hulle net twaalf jaar oud. • **Al** is hulle net twaalf jaar oud, het Evert en Mokoni baie mense na veiligheid gehelp. • **Al** is Evert en Mokoni net twaalf jaar oud, het hulle baie mense na veiligheid gehelp. *(Enige EEN)*	1
5.1.3	Ma's/ma's	1
5.1.4	Hulle was ware helde.	1
5.1.5	Hulle behoort medaljes vir hulle dapperheid **te** kry.	1
5.1.6	Evert praat **S**otho wat hy by die tuinman geleer het.	1
5.1.7	Mokoni se perd **is deur** 'n bakkie **getref**.	1
5.1.8	Hulle het Makoni hospitaal toe geneem **omdat** hy baie seergekry **het.**	1
5.1.9	rivier**tjie**	1
5.1.10	plase	1
5.1.11	Soggens/soggens	1
5.1.12	• Ek klim op die **leer**. • Ek het my baadjie wat van **leer** gemaak is, aan. • Daar is 'n **leer** in haar kous. *(Enige EEN – die betekenis mag net nie op" learn/teach" dui nie)*	1
5.1.13	Evert hou **nie** van die dorp **nie**.	1
5.1.14	• Evert en Mokoni **sal** vir altyd vriende **bly**. • Evert en Mokoni **gaan** vir altyd vriende **bly**. *(Enige EEN)*	1

VRAAG 5.2: PRENT

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.2.1	lug	1
5.2.2	reuk	1
5.2.3	• klavier • piano • klawerbord *(Enige EEN)*	1
5.2.4	derde	1
5.2.5	bril	1
5.2.6	• uit(ge)mors • (ge)mors • (ge)stort • uit(ge)gooi *(Enige EEN)*	1
	TOTAAL AFDELING C:	**40**

AFDELING D: LETTERKUNDE

BLADSAK – Lucas Malan

VRAAG 6

VERHAAL A: "POTYSTER SWEIS NIE" – PG du Plessis

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
6.1	Huis toe/na sy huis toe. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.2	• Die verteller het geselskap gesoek/was alleen in die bakkie. • Die seun het duimgegooi/vir 'n geleentheid gevra. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	2
6.3	Die seun het gesê dat sy pa ... • daarvan gehou het om sy vriende (seun se vriende) te onthaal. • hom uit die koshuis wou haal oor die swak kos. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.4	handige	1
6.5	Ja. • Vir tieners is dit belangrik om goed te lyk/voel in hulle skoolklere. • Dit pla tieners/maak hulle selfbewus as hulle minder as ander mense het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* OF Nee. • Dit is nie vir my belangrik om goed te lyk in my skoolklere nie. • Ek gee nie om as ek minder as ander mense het nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.6	• A • personifikasie. • A personifikasie. *(Enige EEN)*	1
6.7	• Sy het van haar werk af weggebly. • Sy het die Portugees in die steek gelaat. • Sy het nie vir haar seun geleer dat dit belangrik is om jou werk op te pas nie. • Sy het nie vir haar seun verantwoordelikheid geleer nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

6.8.1	• C • ... was iemand met 'n harde hart. • C ... was iemand met 'n harde hart. *(Enige EEN)*	1
6.8.2	• D • ... was iemand met 'n sagte hart. • D ... was iemand met 'n sagte hart. *(Enige EEN)*	1
6.8.3	• B • ... was iemand wat jy nie kon vertrou nie. • B ... was iemand wat jy nie kon vertrou nie. *(Enige EEN)*	1
6.8.4	• A • ... was iemand wat leuens vertel. • A ... was iemand wat leuens vertel. *(Enige EEN)*	1
6.9	• Die seun wou nie dat die verteller hom by die huis aflaai nie. • Die verteller het sy kleingeld misgevat. • Die seun het skaam geword toe die Portugees met hom gepraat het. • Die seun het weggestap sonder om om te kyk.	1 1 1 1
6.10	• Ek sou eerder die geld by die Portugees gelos het. • Ek sou eerder vir die seun iets gekoop het om saam te vat huis toe. • Ek sou eerder vir die Portugees gevra het om die seun se ma nog 'n kans te gee. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.11	• Hy sou dan nie skaam gewees het nie. • Die waarheid kom altyd uit. • Dan sou hy nie in die verleentheid gewees het nie. • Dan kon die verteller hom dalk gehelp het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.12	• Die seun se gesinsverhouding is stukkend en kan, soos die stofie, nie reggemaak word nie. • Die seun se gebroke gesin kon, soos die stofie, nie maklik herstel word nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.13	• D • Moenie jok nie, want die waarheid kom altyd uit. • D Moenie jok nie, want die waarheid kom altyd uit. *(Enige EEN)*	1

EN

VERHAAL B: "DIE HEN EN DIE NAALD" – Minnie Postma

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
6.14	Hen	1
6.15	• Dit wys hoe lekker/baie Hen kon gesels/praat. • Dit wys hoe lekker Hen kon lag. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.16	Sy het velletjies gebruik.	1
6.17	• Haar kuikens/kinders • Die vreemde hoenders/die ander hoenders (van haar kraal) • Die hoenders op die lande *(Enige EEN)*	1
6.18	Ja. • Valk het vir haar sy enigste naald geleen. • Valk het elke dag by Hen gaan kuier. • Valk het Hen se geselskap geniet. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* OF Nee. • Valk wou Hen se kuikens vang. • Valk wou nie vir Hen vergewe nie. • Valk wou wraak neem. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.19	• Hulle het dadelik die huis skoongemaak soos hul ma hulle gevra het. • Hulle het hul ma gehoorsaam om die naald op die ashoop te gaan soek. • Hulle het dadelik onder hul ma se vlerke ingekruip as sy hulle teen gevare gewaarsku het. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.20	• A • vergelyking • A vergelyking *(Enige EEN)*	1
6.21	onrustige	1
6.22	• Hen het voor haar woning geloop en spog. • Hen het die kuikens gevra om die vloer skoon te maak. • Valk se naald het op die ashoop weggeraak. • Valk het grond toe geskiet om 'n kuiken te vang.	1 1 1 1

6.23.1	• E • ... het 'n naald nodig gehad om 'n karos te maak. • E … het 'n naald nodig gehad om 'n karos te maak. *(Enige EEN)*	1
6.23.2	• C • ... wou nie graag die naald uitleen nie. • C … wou nie graag die naald uitleen nie. *(Enige EEN)*	1
6.23.3	• B • … het gedink dit was 'n mooi karos wat met die naald gemaak is. • B … het gedink dit was 'n mooi karos wat met die naald gemaak is. *(Enige EEN)*	1
6.23.4	• D • ... kon beter sien om die naald te soek. • D … kon beter sien om die naald te soek. *(Enige EEN)*	1
6.24	• Hen was te bekommerd oor die naald wat weg was. • Hen was te besig om na die naald te soek. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.25	• Dit kon hulle vriendskap bederf as die naald wegraak. • Sy kon haar kinders verloor as die naald wegraak. • Dit is 'n slegte gewoonte om te leen. • 'n Naald kan maklik wegraak. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.26	Ja. • Vriende moet mekaar kan vergewe. • Ek sou net nooit weer vir haar iets leen nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* OF Nee. • Ek sal haar nooit weer kan vertrou nie. • Iemand wat my seergemaak het, sal ek nie weer as vriend wil hê nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
6.27	Ja. • Die hoogmoedige hen het tot skande gekom. • Hen het haar karos verloor toe haar kinders in gevaar was. • Die karos kon nie Hen se kinders veilig hou nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
		[40]

VRAAG 7: *PERDEKRAG* – Cecilia du Toit

7.1	Wilma (Botes)	1
7.2	• Hy het diere/klein katjies mishandel. • Hy het (sy ma se werkgewer se) klein katjies (in die dam) versuip/in die dam gegooi/doodgemaak. • Hy moes gemeenskapsdiens doen/dit was sy straf. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.3	• Hy wou nie sy selfoon wegsit nie. • Hy wou nie die stalle skoonmaak/die perdemis optel nie. M.a.w. hy het Wilma se opdragte geïgnoreer/geweier om haar opdragte uit te voer. • Hy het gevloek/lelike woorde/kru taal gebruik. M.a.w. hy het sonder respek/onbeskof teenoor Wilma/Bienkie opgetree. • Hy het 'n vloermoer gegooi toe hy nie sy sin kry nie. (*LW: Kandidate mag enige TWEE van die spesifieke antwoorde met die kolkarakters gee OF die twee samevattings onder m.a.*w.)	2
7.4	• Lucky kom op die plaas aan. • Lucky en Wilma stry kort-kort. • Lucky leer sy les. • Lucky loop saam met die ander karakters in die rondte.	1 1 1 1
7.5	Binki bly by die ryskool omdat haar ma te besig is/haar pa oorsee (Australië) is. (*LW: Kandidaat kan na ALBEI ouers verwys of net na een ouer om die punt te verdien.)*	1
7.6	• D • dink hy kan regkom sonder dat iemand hom help. • D dink hy kan regkom sonder dat iemand hom help. *(Enige EEN)*	1
7.7	• C • vir die perde bang is. • C vir die perde bang is. *(Enige EEN)*	1
7.8.1	negatief	1
7.8.2	diere	1
7.9.1	• Wilma het probeer om Lucky te laat tuis voel/op sy gemak voel. • Wilma het probeer vriendelik wees. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

7.9.2	• Hy bedoel eintlik hy stel nie belang in wie Wilma of die perde is nie. • Hy bedoel hy dink nie dit wat Wilma gesê het was belangrik of spesiaal nie. • Hy bedoel hy verstaan nie waarom dit vir Wilma nodig is om haarself of die perde voor te stel nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.10	Hy wou wys hoe verveeld hy was met/hoe min hy belanggestel het in wat om hom aangaan.	1
7.11	Nee. • Dit lyk asof hy net gaan doen wat hy wil. • Mense soos Lucky wil nie leer uit hul foute nie. • Hy het nie berou getoon nie. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)* OF Ja. • Hy het diere mishandel en as straf moet hy diere versorg. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.12	Ja. • Wilma bepaal die reëls. • Lucky wou nie luister nie/het daarvoor gesoek/is gewaarsku. • Dit is 'n goeie straf. • Die selfoon het sy aandag afgelei. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)* OF Nee. • Dis nooit regverdig om iemand anders se besittings af te vat nie. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.13	• Die gedeelte waar Lucky so lelik met Binki/Wilma is, maak my hartseer. • Die gedeelte oor wat Lucky met die katjies gedoen het, maak my hartseer. • Die gedeelte oor Binki se huis wat afgebrand het/hondjie wat doodgebrand het, maak my hartseer. • Die gedeelte waar ek lees dat Binki se ma/ouers nie regtig vir haar omgee nie, maak my hartseer. • Die gedeelte waar ek lees van Binki se brandwonde, maak my hartseer. • Die gedeelte oor Wilma en haar perd, Grace, maak my hartseer. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)* (*Die kandidaat moet na 'n insident verwys wat werklik hartseer-emosies aandui.)*	1

7.14	Binki. • Sy is hulpvaardig/ordentlik/vriendelik/saggeaard. • Ek sal haar graag wil laat goed voel oor haarself. • Ek voel so jammer vir haar en haar omstandighede. • My ouers is ook te besig vir my. • Ek voel ook selfbewus oor my lyf. • Ons omstandighede is so eners./Ek verstaan haar probleme. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)* OF Lucky. • Ek voel ook soms so oor my omstandighede./Ons sou kon saampraat oor ons omstandighede./Ek verstaan sy houding. • Ek sal hom graag wil help. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.15	"Wilma bly besig en draai weg van hom."	1
7.16.1	dronk	1
7.16.2	veld	1
7.16.3	gat	1
7.16.4	doodskiet	1
7.17	• Lucky kon sien dat alle mense foute maak./Lucky kan raaksien dat hy nie die enigste mens is wat al ooit foute gemaak het nie. • Dit kon vir Lucky help om beter oor homself te voel. • Lucky kon beter besluite neem. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.18.1	karakterontwikkeling	1
7.18.2	hoogtepunt	1
7.19.1	• C • het vir Lucky van kleins af goeie maniere geleer. • C het vir Lucky van kleins af goeie maniere geleer. *(Enige EEN)*	1
7.19.2	• A • het gehoop Lucky sou uiteindelik leer hoe om met diere, veral perde, te werk. • A het gehoop Lucky sou uiteindelik leer hoe om met diere, veral perde, te werk. *(Enige EEN)*	1

7.19.3	• E • het vir Lucky geleer dat perde regtig dwarsdeur jou kan kyk en weet wat jy dink. • E het vir Lucky geleer dat perde regtig dwarsdeur jou kan kyk en weet wat jy dink. *(Enige EEN)*	1
7.19.4	• B • het Lucky se houding teenoor ryk kinders verander. • B het Lucky se houding teenoor ryk kinders verander. *(Enige EEN)*	1
7.20	• D • "Kaizer druk sy neus teen Lucky se skouer en Lucky staan vas." • D "Kaizer druk sy neus teen Lucky se skouer en Lucky staan vas." *(Enige EEN)*	1
7.21.1	Aan die begin het Lucky vir Kaizer uitgedaag/geterg/ slegte goed vir hom gesê/sonder respek behandel. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)* *(Spesifieke voorbeelde uit drama word ook aanvaar.)*	1
7.21.2	Nou toon hy respek/is hy spyt oor sy gedrag/wys hy hy is nie so grootmeneer nie/daag hy hom nie meer uit nie/is hy goed vir Kaizer. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)* *(Spesifieke voorbeelde uit drama word ook aanvaar.)*	1
7.22	Wilma vertrou nie vir Lucky nie. Wilma weet dat Lucky diere mishandel./Wilma wonder dadelik of Lucky iets aan Kaizer gedoen het. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
7.23	Wilma is verbaas/geskok/glo nie wat sy hoor nie.	1
7.24	Nee. • Lucky hou eintlik daarvan (om daar te werk). • Lucky het baie dinge geleer (deur daar te werk). • Lucky hou eintlik van die mense en die diere. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* OF Ja. • Lucky werk net daar omdat dit sy straf is. *(Of soortgelyk aan bogenoemde)*	1

7.25	Ja. • Lucky is uiteindelik wat sy naam sê: hy is gelukkig. • Lucky het vrede gevind. • Lucky het geleer om mense en diere te vertrou/te respekteer. • Lucky het van al sy vooroordele ontslae geraak. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
	EN • Binki is gelukkig. • Binki voel of sy nou deel is van 'n gesin. • Binki is nie meer bang vir alles nie. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
	OF Nee. • Lucky moet steeds gemeenskapsdiens doen. • Lucky se gesin is steeds arm. *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*	1
	EN • Binki se ouers gee steeds nie vir haar om nie. • Binki woon steeds by ander mense. • *(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* *(Kandidate mag JA antwoord vir een karakter en NEE vir ander karakter)*	1
		[40]

TOTAAL AFDELING D: 40
GROOTTOTAAL: 120

Kopiereg voorbehou